

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-34>

УДК 658.15:005.21:005.346

НЕФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

NON-FINANCIAL REPORTING AS A TOOL FOR ASSESSING MANAGEMENT EFFICIENCY TO ACHIEVE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Станько Тетяна Миколаївна

кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту
імені проф. Є. В. Храпливого,
Львівський національний університет природокористування
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5936-4640>

Stanko Tetiana

Lviv National Environmental University

У статті розглядаються питання сталого розвитку підприємств та ролі нефінансової звітності як важливого інструменту оцінки ефективності управління. В рамках дослідження встановлено, що сталий розвиток, включаючи економічні, соціальні та екологічні аспекти, стає на сьогодні невід'ємною частиною стратегії компаній, які мають інтегрувати ці чинники у свою діяльність для досягнення цілей сталого розвитку. Особливу увагу приділено значенню нефінансової звітності для оцінки ефективності управлінських процесів та її впливу на сучасний бізнес. Зазначається, що наявність нефінансової звітності забезпечує прозорість діяльності компанії, створюючи сприятливе середовище для розвитку партнерства і залучення інвестицій. Автором підкреслено значення нефінансової звітності для зміцнення іміджу компанії та розширення її конкурентоспроможності на глобальному ринку.

Ключові слова: управління, сталий розвиток, ефективність, нефінансова звітність, економічне зростання, соціальна відповідальність.

The article discusses the issues of sustainable development of enterprises and the role of non-financial reporting as an important tool for assessing the effectiveness of management to achieve sustainable development goals. Special emphasis is placed on the current conditions of globalization, climate change and business requirements, which necessitate a rethinking of traditional management approaches. The study shows how sustainable development, which includes economic, social and environmental principles, is becoming an integral part of the strategy of companies that must integrate these factors into their activities to achieve sustainable development goals. Particular attention is paid to the importance of non-financial reporting for assessing the effectiveness of management processes and its importance for modern business. It is an important tool that allows companies to demonstrate their social responsibility, environmental sustainability and social risk management, which increases the trust of both investors and consumers. The availability of non-financial reporting ensures transparency in companies' operations, creating a favorable environment for developing partnerships and attracting investment. This is especially important for Ukrainian companies that have limited experience in this area and face difficulties in disclosing non-financial indicators. Particular attention is paid to the importance of non-financial reporting for strengthening the company's image and expanding its competitiveness in the global market. Non-financial reporting contributes to enhancing the social responsibility of business, demonstrating its transparency and ability to meet the challenges of the modern market. This makes it possible to attract investments, enter new markets and improve relations with business partners and government agencies. The article also draws attention to the problems that arise in the process of preparing non-financial reports in Ukraine, including limited availability of reports, low detail of disclosures, and the need for Ukrainian companies to integrate into international non-financial reporting standards.

Keywords: management, sustainable development, efficiency, non-financial reporting, economic growth, social responsibility.

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобалізації та кліматичних змін бізнес усе частіше стикається з необхідністю переосмислення традиційних підходів до управління. У сучасному бізнес-середовищі сталий розвиток стає невід'ємною складовою стратегії компаній. Досягнення цілей сталого розвитку, які були сформульовані ООН, вимагає від компаній інтеграції екологічних, соціальних та управлінських принципів у свою діяльність. Інвестори та споживачі дедалі частіше оцінюють організації не лише за фінансовими показниками, але й за їхнім впливом на суспільство та довкілля. У цьому контексті нефінансова звітність виступає важливим інструментом оцінки ефективності управління, спрямованого на досягнення цілей сталого розвитку.

Дослідження нефінансової звітності як інструменту оцінки ефективності управління є актуальним завданням, що дає можливість визначити її роль у досягненні цілей сталого розвитку та вдосконалити підходи до управління на різних рівнях бізнесу. У цьому контексті аналіз ключових аспектів і ролі нефінансової звітності має не лише наукове, але й практичне значення для підприємств, які прагнуть відповідати сучасним викликам і дотримуватись принципів сталого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні основи сталого розвитку та методологію управління ним у своїх працях досліджували такі українські науковці, як: Данилишин Б. М., Шостак Л. Б. [3], Мельник Л. Г. [9], Трегобчук В. М. [16], Прозоров Д. В. [14], Шершньова З. Є. [17], Бурда А. І. [2], Пилипенко С. М. [13], Некрасова Л. А. [10], Мануйлов О. В. [8], Озеран А. В. [11], Страпчук С. І. [15], Дідух С. М. [4], Замула І. В. [5], Лема О. І. [7], Пивавар І. В. [12] та багато інших, які зосереджували увагу на вивченні зазначених питань.

Зокрема, у розумінні Бурди А. І., сталий розвиток підприємства означає наявність потенціалу сталого зростання, складові елементи якого сприяють узгодженому, збалансованому та гармонійному розвитку соціально-економічної системи [2, с. 29]. На думку Прозорова Д. В., сталий розвиток передбачає ефективне використання наявних ресурсів (капіталів), впровадження концепції корпоративної соціальної відповідальності, а також використання можливостей та управління ризиками, що виникають у процесі економічного, соціального та екологічного розвитку підприємства. [14, с. 112].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Однак, незважаючи на значну кількість наукових досліджень, присвячених управлінню сталим розвитком підприємств, багато питань залишаються невизначеними. Відсутність єдиної концепції та чітко визначених інструментів управління сталим розвитком створює перешкоди для його ефективного впровадження на практиці. Саме це і зумовлює актуальність дослідження нефінансової звітності підприємств як інструменту оцінки ефективності управління.

Формулювання цілей статті. Головною ціллю статті є представлення результатів дослідження нефінансової звітності як інструменту оцінки ефективності управління для досягнення цілей сталого розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасній українській науці є чимало дефініцій поняття «сталий розвиток», однак більшість вчених трактують його через призму системного підходу, що враховує взаємодію економічних, екологічних і соціальних чинників, а також потреби майбутніх поколінь. Сталий розвиток підприємства розглядається як стратегічний підхід до управління, що спрямовується на досягнення балансу між економічною стабільністю, екологічною безпекою та соціальною відповідальністю діяльності організації. За такого підходу передбачається ефективне використання ресурсів і впровадження практик, які задовольняють поточні потреби бізнесу й суспільства, не ставлячи під загрозу можливість майбутніх поколінь реалізувати свої потреби [8, с. 62]. Найважливішим завданням сталого розвитку підприємства є інтеграція принципів відповідального ведення бізнесу на всіх рівнях управління, що забезпечує конкурентоспроможність компанії та її позитивний вплив на соціальне й природне середовище.

Сталий розвиток орієнтований на забезпечення якісного та довготривалого економічного зростання, основна мета якого полягає у збереженні цивілізації та біосфери. Він передбачає поступовий перехід від техногенної моделі економічного розвитку, заснованої на інтенсивному та надмірному споживанні як відновлюваних, так і невідновлюваних природних ресурсів, до економіки, що базується на принципах сталості.

Така трансформація зумовлена необхідністю зміни підходів до споживання та формування екологічно орієнтованого менталітету. Вона спрямована на гармонізацію відносин між суспільством і природним середовищем,

зменшення екологічного навантаження та збереження ресурсів для майбутніх поколінь. Сталий розвиток також включає інтеграцію новітніх технологій, які сприяють раціональному використанню ресурсів, та зростанню соціальної відповідальності бізнесу й держави [15, с. 28].

Сталий розвиток підприємств базується на поєднанні таких складових частин: економічної, соціальної та екологічної (рис. 1). Економічна складова передбачає ефективне управління фінансовими ресурсами, їх розподіл та раціональне використання. Це, свою чергою, забезпечує розвиток підприємства через зростання прибутку, підтримання фінансової стійкості в умовах динамічного зовнішнього середовища. Соціальна складова базується на спрямуванні діяльності підприємства на підвищення рівня життя населення певного регіону та працівників підприємства зокрема, що стає можливим завдяки покращенню умов праці, збільшенню заробітної плати та сприянню професійному розвитку людських ресурсів. Екологічна складова передбачає впровадження сучасних екологічно чистих технологій, автоматизацію процесів і використання безпечних матеріалів. Це дозволяє підприємствам зменшувати негативний вплив на довкілля, завдяки відмові від використання шкідливих речовин і скороченню споживання енергії.

Управління сталим розвитком у динамічних умовах вимагає від підприємств високої гнучкості, інноваційного мислення та системного підходу до розуміння й балансування взаємозв'язків між економічними, соціальними та екологічними компонентами їхньої діяльності. Головна мета полягає не лише в досягненні короткострокових результатів, але й у створенні надійного фундаменту для довгострокового розвитку та стійкого зростання в майбутньому [10, с. 105–106].

Підготовка нефінансової звітності суб'єкта господарювання дозволяє здійснити аналіз його стратегічного розвитку, оцінити вплив нефінансових ризиків, сформувати команду менеджерів, відповідальних за місце та роль підприємства в суспільстві.

Як інструмент управління, нефінансова звітність забезпечує компанії реальні переваги та сприяє її розвитку. Переваги нефінансової звітності безпосередньо пов'язані з вигодами, які приносить соціально відповідальний підхід до бізнесу, та з ефективністю процесів, побудованих на принципах такої звітності.

Нефінансова звітність є потужним інструментом для компаній, які прагнуть розвивати свою соціальну відповідальність. Процес складання нефінансової звітності – це не просто формальна процедура. Це комплексна

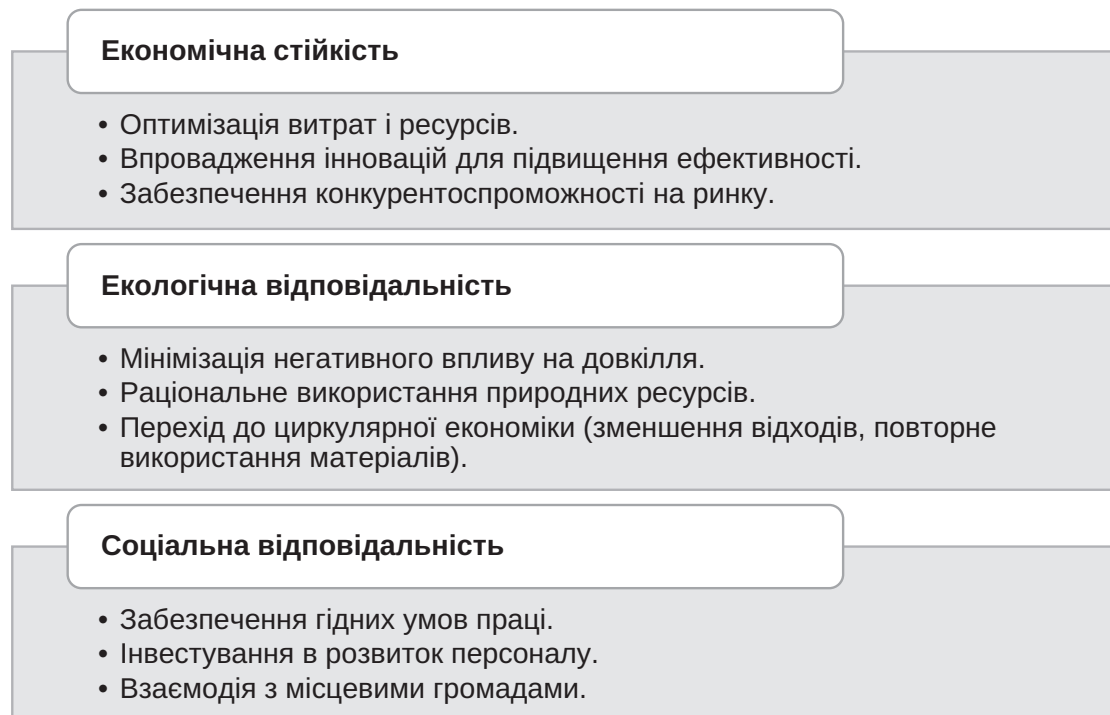

Рис. 1. Складові управління сталим розвитком підприємств

Джерело: побудовано авторкою за даними [13]

діяльність, яка дозволяє компанії поглибити розуміння своєї ролі в суспільстві. Аналізуючи свою стратегію та оцінюючи нефінансові ризики, компанія може розробити більш ефективні підходи до управління. Залучення менеджерів різних рівнів до цього процесу сприяє підвищенню відповідальності та об'єднанню зусиль для досягнення спільних цілей. За умови грамотного використання нефінансова звітність може стати ефективним інструментом стратегічного планування діяльності підприємства, сприяючи оптимізації управлінських рішень та підвищенню стійкості бізнес-процесів [17, с. 183].

Окрім цього, нефінансова звітність зміцнює довіру до компанії з боку різних груп стейкхолдерів. Для працівників вона слугує підтвердженням соціальної значущості їхньої роботи, підкреслюючи внесок кожного в досягнення загальної мети підприємства. Це підвищує мотивацію персоналу та сприяє зміцненню лояльності, демонструючи, що компанія є надійним і соціально відповідальним роботодавцем. Особливо це важливо для залучення молодих спеціалістів, для яких прозорість і соціальна відповідальність роботодавця відіграють значну роль у виборі місця роботи [5, с. 55].

Наявність нефінансової звітності також позитивно впливає на відносини з іншими стейкхолдерами: неурядовими організаціями, бізнес-партнерами, державними органами та споживачами. Для цих груп звітність є маркером прозорості, надійності та зрілості компанії, що підвищує рівень довіри до її діяльності. Державні структури та регулятори можуть розглядати компанію як більш відповідального партнера для реалізації спільних проєктів, а бізнес-партнери – як організацію, здатну виконувати соціально та екологічно орієнтовані зобов'язання.

Водночас для споживачів наявність нефінансової звітності стає доказом відкритості компанії та її прагнення працювати у відповідності до принципів сталого розвитку. Це формує позитивний імідж підприємства та зміцнює його репутацію на ринку, що особливо важливо в умовах зростаючої вимогливості споживачів до соціально відповідального бізнесу.

Нефінансова звітність може сприяти формуванню партнерств, зокрема міжсекторних, створюючи додаткові можливості для співпраці з різними організаціями та установами. Вона підвищує шанси компанії стати партнером важливих інституцій, включаючи між-

народні організації, завдяки прозорості та демонстрації соціальної відповідальності в її діяльності [16, с. 31]. Це не лише зміцнює репутацію компанії, але й відкриває нові шляхи для стратегічного розвитку та залучення інвестицій.

Нефінансова звітність – це ключ до довгострокового успіху компанії. Вона не лише підвищує прозорість діяльності, а й допомагає виявити нові можливості для зростання. Завдяки нефінансовій звітності інвестори, кредитори та інші зацікавлені сторони можуть оцінити не тільки фінансові результати компанії, а й її вплив на суспільство та довкілля. Це дозволяє їм приймати більш обґрунтовані рішення щодо інвестицій, знижуючи ризики та підвищуючи прибутковість. Крім того, нефінансова звітність сприяє формуванню позитивного іміджу компанії, підвищує її конкурентоспроможність та відкриває нові можливості для співпраці з партнерами та державними органами.

Звітування за нефінансовими аспектами діяльності підвищує готовність компанії до виходу на нові ринки. Наявність такої звітності, особливо у компаній з українським капіталом, є важливим сигналом зрілості та готовності до міжнародної співпраці. Це стає важливим під час виходу на ринки інших країн, де вимоги до соціальної відповідальності бізнесу можуть бути значно вищими, ніж в Україні [6, с. 51]. У деяких країнах ЄС, таких як Франція та Данія, нефінансова звітність є обов'язковою, а групи впливу, зокрема неурядові організації, інвестори та ЗМІ, активно слідкують за цією інформацією.

Для компаній, які активно звітують про нефінансові аспекти своєї діяльності, це може бути конкурентною перевагою, зокрема під час участі в державних закупівлях, а також при впровадженні державних програм і проєктів [12, с. 184]. Відтак, нефінансова звітність стає важливим інструментом, який не лише покращує імідж компанії, але й відкриває нові можливості для бізнесу на глобальному рівні, що, у свою чергу, впливає на конкурентоспроможність на ринку.

Нефінансова звітність зміцнює ділові відносини та сприяє розширенню ринків, створюючи можливості для компанії продемонструвати свою прозорість і відкритість до співпраці. Ефективна комунікація з бізнес-партнерами дозволяє встановити чіткі вимоги до контрагентів, що підвищує репутаційні вигоди компанії. Міжнародні корпорації все частіше вимагають від своїх постачальни-

ків дотримання високих стандартів у соціальних та екологічних аспектах. Наявність нефінансової звітності дає можливість українським підприємствам зберегти і розширити бізнес з транснаціональними компаніями, а також виходити на ринки, де соціальна відповідальність бізнесу є важливим чинником конкурентної боротьби. Вимогливість споживачів та дотримання усіх стандартів обумовлюють високий рівень рентабельності на цих ринках.

Український бізнес лише починає активно інтегруватися в глобальну практику нефінансової звітності. Більшість звітів українських компаній доступні лише українською мовою, що обмежує їхню аудиторію та вплив на міжнародному рівні [1]. Незначний досвід нефінансової звітності в Україні зумовлює те, що підприємства досить обережно підходять до розкриття інформації про свої нефінансові показники. Це проявляється у значних відмінностях між звітами як за обсягом, так і за детальністю розкриття інформації.

Висновки. В умовах глобалізації та кліматичних бізнес стикається з новими викликами, що вимагають перегляду традиційних підходів до управління. Інтеграція принципів сталого розвитку в стратегії компаній сьогодні стала важливим етапом їх адаптації до сучасних суспільних та екологічних вимог. Відповідно, нефінансова звітність виступає важливим інструментом, який дозволяє не лише оцінити вплив підприємства на суспільство і навколишнє середовище, а й підвищити прозорість, соціальну відповідальність і стратегічну ефективність діяльності. Це сприяє зміцненню іміджу компанії серед споживачів, інвесторів та інших зацікавлених сторін, що в свою чергу може призвести до розширення бізнесу та поліпшення його конкурентоспроможності.

Нефінансова звітність є потужним інструментом для оцінки ефективності управління, оскільки дозволяє визначити ключові аспекти

діяльності, які можуть впливати на стратегічний розвиток компанії. Аналіз цього типу звітності допомагає підприємствам оптимізувати їх стратегії, враховуючи не лише фінансові результати, а й екологічні та соціальні показники. Крім того, нефінансова звітність сприяє створенню умов для ефективнішого управління ризиками, оскільки дозволяє виявити потенційні загрози для сталого розвитку бізнесу і своєчасно на них реагувати.

Впровадження нефінансової звітності підвищує рівень довіри між компанією та її стейкхолдерами, створюючи основу для довготривалих партнерських відносин. Це особливо важливо для залучення інвесторів і партнерів, адже прозорість у звітності свідчить про надійність і зрілість компанії. Крім того, ведення соціально відповідального бізнесу сприяє залученню молодих фахівців, які зацікавлені в етичних принципах та відповідальності роботодавця.

Не зважаючи на значну роль нефінансової звітності, багато українських підприємств все ще не мають достатнього досвіду у цьому питанні. Відсутність єдиної концепції і стандартизації нефінансової звітності в Україні ускладнює її практичне застосування та підвищує рівень невизначеності у розкритті інформації. Багато компаній надають перевагу обережному підходу, що інколи призводить до нестабільності у прозорості та різноманітності звітів.

Отже, впровадження нефінансової звітності є важливим кроком у процесі управління бізнесом в умовах сталого розвитку та соціальної відповідальності. Підприємства, які ефективно інтегрують ці принципи у свою діяльність, мають значно більші шанси на успіх, як у національному, так і в міжнародному контексті. Однак для забезпечення ефективності необхідно розвивати стандарти та методологію складання таких звітів, що дозволить забезпечити єдність і прозорість у бізнес-середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- Баськов О. Нефінансова звітність та сталий розвиток аграрного сектору в Україні. AgroPortal [сайт]. URL: <https://agroportal.ua/ua/views/blogs/nefinansovaya-otchetnost-i-ustoichivoe-razvitie-agrarnogo-sektora-v-ukraine/> (дата звернення: 10.01.2025)
- Бурда А. І. Особливості управління сталим розвитком підприємства. *Міжнародна стратегія економічного розвитку регіону*: матеріали доповідей II міжнар. наук.- практич. конф. Суми, 18-20 травня 2011 р. Суми : СумДУ, 2011. С. 29–30.
- Данилишин Б. М., Маслюківська О. П. Розроблення національних стратегій сталого розвитку: корисний досвід для України. *Механізм регулювання економіки*. 2008. № 2. С. 214–218.

4. Дідух С. М., Корікова А. К. Сталий розвиток агропромислових холдингів України: особливості та напрямки вдосконалення. *Агросвіт*. 2020. № 3. С. 90–99.
5. Замула І. В., Іщенко А. О. Нефінансова звітність аграрних підприємств України. *Економіка, управління та адміністрування*. 2021. № 2 (96). С. 54–60.
6. Краснокутська Н. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 352 с.
7. Сталий розвиток аграрних підприємств в Україні / О. І. Лема та ін. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2023. № 2 (9). С. 289–296.
8. Мануйлов О. В. Формування стратегії сталого розвитку підприємств в умовах невизначеності. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. Том 9. № 2. С. 60–64.
9. Мельник, Л. Г. Основи стійкого розвитку: посіб. Суми : Університетська книга, 2006. 383 с.
10. Некрасова Л. А., Дискіна А. А. Взаємодія стратегічного планування економічного розвитку виробничих підприємств та регіонального маркетингу. *Маркетинг і цифрові технології*. 2018. Том 2. № 3. С. 104–118.
11. Озеран А. В. Інформація про сталий розвиток у звіті про управління. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 2 (49). С. 282–287.
12. Пивавар І. В., Пономаренко О. О., Дьячкова О. В. Моделювання сталого економічного розвитку в розрізі ресурсно-екологічної складової. *Бізнесінформ*. 2024. № 3. С. 183–192.
13. Пилипенко С. М. Стратегічне управління підприємством на засадах концепції сталого розвитку. *Економіка та суспільство*. 2020. Вип. 21. С. 79–85.
14. Прозоров Д. В. Механізм управління сталим розвитком підприємств. *Модернізація фінансово-кредитної системи: досвід та перспективи* : тези доповідей II міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції, 27-29 квітня 2015 р. Сєверодонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2015. С. 111-114.
15. Страпчук С. І. Сталий розвиток аграрних підприємств на засадах циркулярної економіки. монографія. Харків : ДБТУ; Львів : Вид-во «Новий Світ – 2000». 2022. 380 с.
16. Трегобчук В. М. Концепція сталого розвитку для України. *Вісник НАН України*. 2002. № 2. С. 28–40.
17. Шершньова З. Є. Стратегічне управління: підруч. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : КНЕУ, 2004. 699 с.

REFERENCES:

1. Baskov O. (2025) Nefinansova zvitnist ta stalyy rozvytok ahrarnoho sektoru v Ukraini [Non-financial reporting and sustainable development of the agricultural sector in Ukraine]. *AgroPortal*. Retrieved from <https://agroportal.ua/ua/views/blogs/nefinansovaya-otchetnost-i-ustoichivoe-razvitie-agrarnogo-sektora-v-ukraine/>
2. Burda A. I. (2011) Osoblyvosti upravlinnia stalym rozvytkom pidpriemstva [Features of sustainable development management of the enterprise]. *Mizhnarodna stratehiia ekonomichnoho rozvytku rehionu: materialy dopovidei II mizhnar. nauk.-prakt. konf.*, Sumy, 18-20 travnia 2011 r., Sumy: SumDU, pp. 29–30.
3. Danylyshyn B. M., Maslyukivska O. P. (2008) Rozroblennia natsionalnykh stratehii staloho rozvytku: korysnyy dosvid dlia Ukrainy [Development of national sustainable development strategies: Useful experience for Ukraine]. *Mekhanizm rehulivannia ekonomiky*, vol. 2, pp. 214–218.
4. Didukh S. M., Korikova A. K. (2020) Stalyy rozvytok ahropromyslovykh kholdynhiv Ukrainy: osoblyvosti ta napriamky vdoskonalennia [Sustainable development of agro-industrial holdings in Ukraine: Features and ways of improvement]. *Ahrosvit*, vol. 3, pp. 90–99.
5. Zamula I. V., Ishchenko A. O. (2021) Nefinansova zvitnist ahrarnykh pidpriemstv Ukrainy [Non-financial reporting of agricultural enterprises in Ukraine]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, vol. 2(96), pp. 54–60.
6. Krasnokutska N. (2005) Potentsial pidpriemstva: formuvannia ta otsinka [Enterprise potential: Formation and assessment]. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury.
7. Lema O. I., et al. (2023) Stalyy rozvytok ahrarnykh pidpriemstv v Ukraini [Sustainable development of agricultural enterprises in Ukraine]. *Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku*, vol. 2(9), pp. 289–296.
8. Manuilov O. V. (2024) Formuvannia stratehii staloho rozvytku pidpriemstv v umovakh nevyznachenosti [Formation of a sustainable development strategy for enterprises under uncertainty conditions]. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniki*, vol. 9(2), pp. 60–64.
9. Melnyk L. G. (2006) Osnovy stiikoho rozvytku [Fundamentals of sustainable development]. Sumy: Univer-sytetska knyha.
10. Nekrasova L. A., Diskina A. A. (2018) Vzaiemodiia stratehichnoho planuvannia ekonomichnoho rozvytku vyrobnychkykh pidpriemstv ta rehionalnoho marketynhu [Interaction of strategic planning of economic development of manufacturing enterprises and regional marketing]. *Marketynh i tsyfrovi tekhnolohii*, vol. 2(3), pp. 104–118.

11. Ozeran A. V. (2024) Informatsiia pro stalyy rozvytok u zviti pro upravlinnia [Sustainable development information in the management report]. *Stalyy rozvytok ekonomiky*, vol. 2(49), pp. 282–287.
12. Pyvavar I. V., Ponomarenko O. O., Dyachkova O. V. (2024) Modeliuvannia staloho ekonomichnoho rozvytku v rozrizi resursno-ekolohichnoi skladovoi [Modeling of sustainable economic development in terms of resource-ecological components]. *Biznesinform*, vol. 3, pp. 183–192.
13. Pylypenko S. M. (2020) Stratehichne upravlinnia pidpriemstvom na zasadakh kontseptsii staloho rozvytku [Strategic enterprise management based on the concept of sustainable development]. *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 21, pp. 79–85.
14. Prozorov D. V. (2015) Mekhanizm upravlinnia stalym rozvytkom pidpriemstv [Mechanism of sustainable development management of enterprises]. *Modernizatsiia finansovo-kredytnoi systemy: dosvid ta perspektyvy: materialy II mizhnar. nauk.-prakt. internet-konferentsii, 27-29 kvitnia 2015 r., Sievierodonetsk: vyd-vo SNU im. V. Dalia*, pp. 111–114.
15. Strapchuk S. I. (2022) Stalyy rozvytok ahrarykh pidpriemstv na zasadakh tsyrkuliarnoi ekonomiky [Sustainable development of agricultural enterprises based on the circular economy]. Kharkiv: DBTU; Lviv: Vyd-vo «Novyi Svit – 2000».
16. Trehobchuk V. M. (2002) Kontseptsii staloho rozvytku dlia Ukrainy [Concept of sustainable development for Ukraine]. *Visnyk NAN Ukrainy*, vol. 2, pp. 28–40.
17. Shershnova Z. Ye. (2004) Stratehichne upravlinnia [Strategic management] (2nd ed., revised and supplemented). Kyiv: KNEU.